Rejonowy Bank Spółdzielczy w Bychawie

Rok założenia 1906 www.rbsbychawa.pl

Informacje podlegające ujawnieniu zgodnie z Polityką informacyjną Rejonowego Banku Spółdzielczego w Bychawie

według stanu na 31.12.2022 roku

Czerwiec, 2023r.

31 grudnia 2022

SPIS TREŚCI

I. Informacje ogólne o Banku - str. 3

II. Informacje wymagane przez część ósmą rozporządzenia CRR – str. 4

1. Tabela EU KM1 – Najważniejsze wskaźniki – zgodnie z art. 447 Rozporządzenia CRR – str. 5

III. Informacje dotyczące zasad zarządzania ryzykiem istotnym na podstawie art. 111a ust. 4 Ustawy Prawo Bankowe - str. 5

1. Opis systemu zarządzania, w tym systemu zarządzania ryzykiem – str. 5

2. Informacja o powołaniu komitetu ds. wynagrodzeń a także informacja o spełnianiu przez członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art. 22aa Ustawy Prawo bankowe – str. 17

IV. Informacje dotyczące zarzadzania ryzykiem płynności – zgodnie z Rekomendacją „P" - str. 17

V. Informacje dotyczące zarzadzania ryzykiem operacyjnym– zgodnie z Rekomendacją „M" – str. 23

VI. Oświadczenie Zarządu Rejonowego Banku Spółdzielczego w Bychawie – str. 24

I. Informacje ogólne o Banku:

1. Zarząd Rejonowego Banku Spółdzielczego w Bychawie przedstawia niniejszą informację wg stanu na dzień 31.12.2022 roku, zgodnie z przyjętą „Polityką informacyjną" oraz wymogami nadzorczymi.
2. Rejonowy Bank Spółdzielczy w Bychawie, zwany dalej Bankiem, z siedzibą w Bychawie, ul. M. J. Piłsudskiego 37. Bank jest zarejestrowany w Sądzie Rejonowym Lublin – Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku, VI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, wpisany do rejestru przedsiębiorców pod numerem KRS 0000130213. Bankowi nadano numer statystyczny REGON 000500599 oraz NIP 7130005146.
3. Bank zrzeszony jest z Bankiem Polskiej Spółdzielczości S.A. z siedzibą w Warszawie.
4. Bank jest Uczestnikiem Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, którego głównym celem jest zapewnianie płynności i wypłacalności.
   Z uczestnictwa w Systemie wynikają korzyści – między innymi dostęp do środków pomocowych w sytuacjach zagrożenia płynności lub wypłacalności, oraz obowiązki, do których należy m.in. stosowanie systemu limitów ustalonych w Systemie oraz poddawanie się działaniom prewencyjnym podejmowanym przez jednostkę zarządzającą Systemem.
5. Bank nie prowadzi działalności poza terytorium Rzeczpospolitej Polskiej zgodnie ze Statutem działa na terenie województwa lubelskiego. Prowadzi działalność bankową na rzecz osób fizycznych, osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej, jeżeli posiadają zdolność prawną.
6. Na koniec 2022 roku Bank prowadził swoją działalność w ramach struktury organizacyjnej:
   - Centrala w Bychawie, ul. M.J. Piłsudskiego 37,
   - Oddział w Bychawie, ul. M.J. Piłsudskiego 37,
   - Oddział w Bełżycach, ul. Lubelska 64,
   - Oddział w Jabłonnie, Jabłonna 21,
   - Oddział w Krzczonowie, ul. Partyzantów 3,
   - Oddział w Strzyżewicach, Strzyżewice 107,
   - Filia w Zakrzewie, Zakrzew 22A,
   - Filia w Lublinie, ul. Wolska 8A,
7. Bank ogłasza informacje na podstawie danych w ujęciu indywidualnym, ponieważ nie jest podmiotem dominującym ani zależnym.
8. Wszelkie dane liczbowe zostały wyrażone w tysiącach złotych według stanu na 31 grudnia 2022 roku.
9. Zakres ogłaszanych informacji nie obejmuje informacji poufnych, tj. takich w których Bank z tytułu powiązań z klientem lub innym kontrahentem zobowiązał się do zachowania poufności oraz zastrzeżonych, tj. takich, których podanie do publicznej wiadomości osłabiłoby pozycję konkurencyjną Banku, informacje zastrzeżone mogą obejmować informacje dotyczące produktów i systemów, których ujawnienie konkurencji obniżyłoby opłacalność inwestycji w te produkty lub systemy.
10. Bank nie ujawnia informacji nieistotnych w procesie wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, tj. takich, których pominięcie lub zniekształcenie nie może zmienić oceny lub decyzji osoby wykorzystującej takie informacje przy podejmowaniu decyzji ekonomicznych, albo wpłynąć na taką ocenę lub decyzję.
11. Niniejsza informacja podlega publikacji na stronie internetowej Banku: https://www.rbsbychawa.pl - w sekcji o Banku – polityka informacyjna

II. Informacje wymagane przez część ósmą rozporządzenia CRR

Wymogi dotyczące ujawniania informacji na mocy Części Ósmej Rozporządzenia CRR określone zostały w art. 431 – 455 Rozporządzenia CRR. Rejonowy Bank Spółdzielczy w Bychawie spełnia warunki małej i niezłożonej instytucji nienotowanej. Ujawnienia dokonywane są zgodnie z art. 433b ust. 1 Rozporządzenia CRR z uwzględnieniem odstępstwa z art. 433b ust. 2. Bank stosuje jednolite formaty ujawnień określone w Rozporządzeniu Wykonawczym Komisji (EU) 2021/637 z dnia 15 marca 2021 roku ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w odniesieniu do publicznego ujawniania przez instytucje informacji, o których mowa w części ósmej tytuły II i III rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013, oraz uchylającym rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 1423/2013,

rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2015/1555, rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2016/200 i rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2017/2295.

1. Tabela EU KM1 – Najważniejsze wskaźniki – zgodnie z art. 447 Rozporządzenia CRR

		a	e
		31.12.2022	31.12.2021
	Dostępne fundusze własne (kwoty)		
1	Kapitał podstawowy Tier 1	16 972,93	17 042,25
2	Kapitał Tier 1	16 972,93	17 042,25
3	Łączny kapitał	16 972,93	17 042,25
	Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem		
4	Łączna kwota ekspozycji na ryzyko	97 895,70	92 497,63
	Współczynniki kapitałowe (jako odsetek kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem)		
5	Współczynnik kapitału podstawowego Tier 1 (%)	17,34%	18,42%
6	Współczynnik kapitału Tier 1 (%)	17,34%	18,42%
7	Łączny współczynnik kapitałowy (%)	17,34%	18,42%
	Dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych w celu uwzględnienia ryzyka innego niż ryzyko nadmiernej dźwigni (jako odsetek kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem)		
EU-7a	Dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych w celu uwzględnienia ryzyka innego niż ryzyko nadmiernej dźwigni (%)	-	-
EU-7b	W tym: obejmujące kapitał podstawowy Tier 1 (punkty procentowe)	-	-
EU-7c	W tym: obejmujące kapitał Tier 1 (punkty procentowe)	-	-
EU-7d	Łączne wymogi w zakresie funduszy własnych SREP (%)	8%	8%
	Wymóg połączonego bufora i łączne wymogi kapitałowe (jako odsetek kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem)		
8	Bufor zabezpieczający (%)	2,50%	2,50%
EU-8a	Bufor zabezpieczający wynikający z ryzyka makroostrożnościowego lub ryzyka systemowego zidentyfikowanego na poziomie państwa członkowskiego (%)	-	-
9	Specyficzny dla instytucji bufor antycykliczny (%)	-	-
EU-9a	Bufor ryzyka systemowego (%)	-	-
10	Bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym (%)	-	-
EU-10a	Bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym (%)	-	-
11	Wymóg połączonego bufora (%)	2,50%	2,50%
EU-11a	Łączne wymogi kapitałowe (%)	10,50%	10,50%
12	Kapitał podstawowy Tier 1 dostępny po spełnieniu łącznych wymogów w zakresie funduszy własnych SREP (%)	9,34%	10,42%
	Wskaźnik dźwigni		
13	Miara ekspozycji całkowitej	271 430,40	285 480,79
14	Wskaźnik dźwigni (%)	6,25%	5,97%
	Dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych w celu uwzględnienia ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej (jako odsetek miary ekspozycji całkowitej)		
EU-14a	Dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych w celu uwzględnienia ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej (%)	-	-
EU-14b	W tym: obejmujące kapitał podstawowy Tier 1 (punkty procentowe)	-	-

EU-14c	Łączne wymogi w zakresie wskaźnika dźwigni SREP (%)	3%	3%
	Bufor wskaźnika dźwigni i łączny wymóg w zakresie wskaźnika dźwigni (jako odsetek miary ekspozycji całkowitej)		
EU-14d	Wymóg w zakresie bufora wskaźnika dźwigni (%)	-	-
EU-14e	Łączny wymóg w zakresie wskaźnika dźwigni (%)	3%	3%
	Wskaźnik pokrycia wypływów netto		
15	Aktywa płynne wysokiej jakości (HQLA) ogółem (wartość ważona - średnia)	91 236,17	102 202,43
EU-16a	Wypływy środków pieniężnych - Całkowita wartość ważona	46 776,21	48 892,01
EU-16b	Wpływy środków pieniężnych - Całkowita wartość ważona	13 435,44	7 300,52
16	Wypływ środków pieniężnych netto ogółem (wartość skorygowana)	33 340,77	41 591,49
17	Wskaźnik pokrycia wypływów netto (%)	273,65%	245,73%
	Wskaźnik stabilnego finansowania netto		
18	Dostępne stabilne finansowanie ogółem	187 829,54	197 654,92
19	Wymagane stabilne finansowanie ogółem	130 239,54	123 389,70
20	Wskaźnik stabilnego finansowanie netto (%)	144,22%	160,19%

III. Informacje dotyczące zasad zarządzania ryzykiem istotnym na podstawie art. 111a ust. 4 Ustawy Prawo Bankowe

1. Opis systemu zarządzania, w tym systemu zarządzania ryzykiem

1.1. System zarządzania:

1. System zarządzania stanowi zbiór zasad i mechanizmów odnoszących się do procesów decyzyjnych, zachodzących w Banku oraz do oceny prowadzonej działalności bankowej.
2. System zarządzania stanowi wewnętrzny instrument Banku mający zapewnić bezpieczeństwo prowadzonej przez Bank działalności, w szczególności bezpieczeństwo zgromadzonych w nim środków przez ustalenie ryzyka powstającego w działalności Banku, monitorowanie go i zarządzanie nim oraz zapewnienie przestrzegania przepisów.
3. System zarządzania obejmuje procedury anonimowego zgłaszania wskazanemu członkowi zarządu, którym jest Prezes Zarządu, a w szczególnych przypadkach – Radzie Nadzorczej Banku, naruszeń prawa oraz obowiązujących w Banku procedur i standardów etycznych. Bank zapewnia pracownikom, którzy zgłaszają naruszenia, ochronę co najmniej przed działaniami o charakterze represyjnym, dyskryminacją lub innymi rodzajami niesprawiedliwego traktowania.
4. Zadania systemu zarządzania wskazane wyżej mają na celu zapewnienie legalności działania Banku oraz bezpieczeństwa zgromadzonych w nim środków przez ustalenie ryzyka powstającego w działalności Banku, monitorowanie go i zarządzanie nim oraz zapewnienie przestrzegania przepisów. Ma to wspomagać prawidłowe, efektywne i skuteczne kierowanie Bankiem przez jego organy.
5. W ramach systemu zarządzania w Banku funkcjonuje system zarządzania ryzykiem oraz system kontroli wewnętrznej.
6. W ramach systemu zarządzania Bank wdraża i utrzymuje system informacji zarządczej zapewniający otrzymywanie przez Radę Nadzorczą, Zarząd, a także odpowiednie komórki i jednostki organizacyjne aktualnej informacji o ryzyku zidentyfikowanym w obecnej lub przyszłej działalności Banku, charakterze, skali i złożoności ryzyka oraz działaniach podejmowanych w ramach zarządzania tym ryzykiem.

1.2. System zarzadzania ryzykiem

Każda aktywność podejmowana przez Rejonowy Bank Spółdzielczy w Bychawie, zwany dalej Bankiem związana jest z ryzykiem, wynikającym między innymi ze zmian w otoczeniu regulacyjnym, gospodarczym, demograficznym, politycznym itp. Ostrożnościowe podejmowanie ryzyka, oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka.

Z uwagi na charakter i zakres prowadzonej działalności, najbardziej znaczącym rodzajem ryzyka występującym w Rejonowym Banku Spółdzielczym w Bychawie jest **ryzyko kredytowe** w tym ryzyko koncentracji, ryzyko ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie oraz detalicznych ekspozycji kredytowych.

Jednocześnie w Banku występują inne istotne ryzyka, które Bank identyfikuje w procesie przeglądu zarządczego szacowania kapitału wewnętrznego (ICAAP):

- ***ryzyko płynności,***
- ***ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej,***
- ***ryzyko walutowe,***
- ***ryzyko operacyjne,***
- ***ryzyko braku zgodności,***
- ***ryzyko wyniku finansowego (biznesowe),***
- ***ryzyko kapitałowe,***
- ***ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej.***

Podstawowe zasady zarządzania poszczególnymi ryzykami reguluje zatwierdzona przez Radę Nadzorczą Banku Strategia rozwoju (...) oraz Strategia zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka (...), a także zatwierdzone przez Zarząd Banku polityki, instrukcje i regulaminy obejmujące obszary ryzyka, które Bank uznał za istotne.

Proces zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka obejmuje:

1. Gromadzenie informacji dotyczących ryzyka,
2. Pomiar i monitorowanie poziomu ryzyka,
3. Ograniczanie ryzyka, powstającego w działalności Banku do akceptowanego poziomu,
4. Podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia liczby i skali występujących zagrożeń,
5. Ograniczanie /eliminowanie negatywnych skutków ryzyka,
6. Raportowanie w sprawie ryzyka.

Cele strategiczne w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka Bank zawarł w opracowanej przez Zarząd i przyjętej przez Radę Nadzorczą Strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

<u>Ryzyko kredytowe:</u>

Działalność kredytowa to najbardziej dochodowa część działalności Banku jednocześnie obciążona największym ryzykiem.

Celem strategicznym w zakresie działalności kredytowej jest budowa odpowiedniego do posiadanych funduszy własnych bezpiecznego portfela kredytowego oraz portfela inwestycji finansowych, zapewniającego odpowiedni poziom dochodowości. Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem kredytowym obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie): budowa bezpiecznego, zdywersyfikowanego portfela kredytowego, dokonywanie bezpiecznych inwestycji finansowych, podejmowanie działań zabezpieczających w obszarze ryzyka pojedynczej transakcji oraz ryzyka portfela, działania organizacyjno-proceduralne.

Cele szczegółowe zawarte są w Polityce kredytowej, stanowiącej uszczegółowienie Strategii.

Ryzyko kredytowe Banku należy rozpatrywać w dwóch aspektach:

a) ryzyka pojedynczej transakcji,
b) ryzyka łącznego portfela kredytowego.

Ryzyko pojedynczej transakcji zależy od wysokości możliwej straty i prawdopodobieństwa jej wystąpienia. Ryzyko łączne portfela kredytowego zależne jest od wysokości pojedynczych kredytów, prawdopodobieństwa ich niespłacenia i współzależności między poszczególnymi kredytami lub kredytobiorcami. Im mniejsza jest ta wzajemna zależność (koncentracja) tym mniejsze jest ryzyko wystąpienia sytuacji, w której czynniki powodujące

niespłacenie jednego kredytu będą również wpływały na niespłacenie innych, zwiększając w ten sposób łączne ryzyko kredytowe. Metodą zabezpieczenia się przed nadmiernym ryzykiem w działalności kredytowej jest odpowiednio prowadzone zarządzanie ryzykiem zarówno w odniesieniu do pojedynczego kredytu, jak i łącznego zaangażowania kredytowego.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do pojedynczego kredytu polega na:

1) Badaniu wiarygodności i zdolności kredytowej przed udzieleniem kredytu, w oparciu o zweryfikowane pod względem wiarygodności dokumenty, dostarczane przez klientów.
2) Wykorzystaniu w ocenie zdolności kredytowej i zabezpieczeń dostępnych baz danych.
3) Prawidłowym zabezpieczaniu zwrotności ekspozycji kredytowych, zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku, gwarantującym zwrotność kredytów.
4) Bieżącym monitoringu zabezpieczeń kredytowych, ze szczególnym uwzględnieniem zabezpieczeń hipotecznych w całym okresie kredytowania.
5) Dokonywaniu okresowych przeglądów ekspozycji kredytowych oraz tworzeniu rezerw celowych.
6) Prawidłowym prowadzeniu windykacji i nadzoru nad trudnymi kredytami.
7) Kontroli działalności kredytowej.

Zasady zarządzania ryzykiem kredytowym w odniesieniu do pojedynczej transakcji kredytowej obejmują procedury, praktyki, mechanizmy kontroli wewnętrznej składające się na metodykę oceny ryzyka kredytowego przed udzieleniem kredytu oraz w trakcie trwania umowy kredytowej.

Stosowane w Banku metodyki oceny zdolności kredytowej określają regulaminy, instrukcje, procedury oraz inne regulacje kredytowe zapewniające standaryzację świadczonych usług oraz ograniczające ryzyko kredytowe.

W stosunku do ekspozycji kredytowych zaliczanych do klasy ekspozycji detalicznych, zgodnie z Rozporządzeniem CRR Bank stosuje ujednolicone zasady oceny zdolności kredytowej, dostosowane do ich charakterystyki ryzyka, określone w Instrukcji metodyka oceny zdolności kredytowej osób fizycznych, oraz zarządzanie portfelowe.

W stosunku do ekspozycji kredytowych zaliczanych do klasy ekspozycji wobec przedsiębiorców obok przyjętych metod oceny zdolności kredytowej, można stosować indywidualne zasady zarządzania.

Zabezpieczenia transakcji kredytowych dokonywane są w stopniu adekwatnym do oceny sytuacji ekonomicznej klienta oraz charakteru i okresu trwania transakcji, z zastosowaniem Instrukcji prawnych form zabezpieczenia wierzytelności.

Bank udziela kredytów konsumenckich i zawiera z kredytobiorcami umowy o kredyty konsumenckie z zachowaniem zasad określonych w Ustawie o kredycie konsumenckim.

W przypadku udzielania kredytów klientom detalicznym (w rozumieniu rekomendacji T i S) Bank ustala wymagany poziom wskaźnika DTI/DSti opisany w metodyce oceny zdolności kredytowej.

W Banku prowadzony jest systematyczny monitoring sytuacji ekonomicznej kredytobiorców oraz zabezpieczeń, zgodnie z wewnętrznymi regulacjami Banku.

Narzędziem monitoringu są arkusze analityczne.

Bank dokonuje wyceny i aktualizacji aktywów i zobowiązań pozabilansowych oraz tworzy rezerwy na ryzyko związane z działalnością banku zgodnie z obowiązującymi ustawami i rozporządzeniami oraz z procedurą tworzenia rezerw, obowiązującą w Banku.

Zasady bezpiecznego zarządzania ryzykiem kredytowym w odniesieniu do łącznego zaangażowania kredytowego Banku obejmują działania polegające na:

1) dywersyfikacji ryzyka poprzez stosowanie limitów koncentracji,
2) stosowaniu limitów dotyczących rodzajów kredytów,
3) analizie ryzyka ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie,
4) badaniu ekspozycji zagrożonych,
5) przedsięwzięciach organizacyjno-kadrowych

W Banku dokonuje się pomiaru i oceny ryzyka portfela kredytowego w cyklach miesięcznych i kwartalnych. Miesięcznej analizie ryzyka kredytowego poddawane są w szczególności takie elementy jak: wysokość i struktura portfela kredytowego, struktura i dynamika kredytów zagrożonych, wynik z tytułu rezerw celowych oraz wykonanie limitów itp.

Kwartalne raporty dotyczące: koncentracji branżowej, adekwatności kapitałowej, ekspozycji przeterminowanych, koncentracji zabezpieczeń, kredytów zabezpieczonych hipotecznie i finansujących nieruchomości, analizę detalicznych ekspozycji zawierają zestawienia liczbowe oraz ich interpretację z rekomendacją dalszych działań.

Analiza miesięczna i kwartalna opracowywana jest przez Stanowisko ds. Zarządzania Ryzykami i Analiz i przedkładana Zarządowi i Radzie Nadzorczej Banku, zgodnie z obowiązującą w Banku Instrukcją sporządzania informacji zarządczej.

Dane analityczne stanowiące źródło analizy ryzyka portfela kredytowego pobierane są z systemu operacyjnego Banku oraz innych systemów wspomagających.

Każdorazowo po dokonaniu importu danych z systemu operacyjnego przeprowadzana jest kontrola ich zgodności ze sprawozdawczością Banku za ostatni miesiąc oraz kontrola spójności z poprzednimi okresami sprawozdawczymi.

Badanie ryzyka łącznego portfela kredytowego w Banku obejmuje:

1) analizę ilościową i wartościową portfela,
2) analizę wskaźnikową,
3) ocenę realizacji limitów zaangażowań,
4) analizę jakościową portfela,
5) analizę wrażliwości Banku na wystąpienie sytuacji skrajnej

W celu dywersyfikacji ryzyka kredytowego, w tym ryzyka koncentracji Bank wprowadza odpowiednie do skali i złożoności działalności limity wewnętrzne ograniczające jego poziom.

Przyjęte rodzaje limitów wewnętrznych oraz ich wysokość zatwierdza Zarząd Banku na podstawie propozycji Komórki monitorującej ryzyko. Wysokość limitów jest dostosowana do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku, zatwierdzonego w ramach założeń do planu ekonomiczno-finansowego. Wysokość limitów koncentracji jest weryfikowana co najmniej raz w roku w trakcie przeglądu zarządczego procedur w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym.

Limity określające jednostkowe zaangażowanie danego klienta są monitorowane w momencie udzielania kredytu oraz podczas monitoringu sytuacji klienta po udzieleniu kredytu przez pracownika kredytowego prowadzącego dokumentację danego klienta.

Każdy przypadek lub możliwość przekroczenia limitów jednostkowych jest sygnalizowany osobie kierującej komórką udzielającą kredytu, a następnie Prezesowi Zarządu nadzorującemu ryzyko kredytowe w Banku.

Powyższe działania pozwalają mierzyć, kontrolować i monitorować profil ryzyka kredytowego, występującego w działalności Banku.

Gdy ryzyko występujące w portfelu kredytowym okazuje się nieakceptowalne, Zarząd Banku stosuje następujące rozwiązania:

1) Ograniczanie kwoty zaangażowania poprzez wprowadzenie ostrzejszych limitów na kredyty udzielane określonym kredytobiorcom, na duże zaangażowania kredytowe lub na pewne rodzaje kredytów o wysokim stopniu zbadanego ryzyka.
2) Zwiększanie poziomu zabezpieczeń.
3) Restrukturyzowanie zadłużenia.
4) Doskonalenie standardów kredytowych i systemu kontroli wewnętrznej, opracowanie odpowiednich procedur wewnętrznych.
5) Sprzedaż wierzytelności.
6) Podejmowanie innych zindywidualizowanych działań, zależnych od skali i rodzaju stwierdzonego zagrożenia.

Ryzyko płynności

Celem strategicznym Banku w zarządzaniu płynnością jest pełne zabezpieczenie jego płynności, minimalizacja ryzyka utraty płynności przez Bank w przyszłości oraz optymalne zarządzanie nadwyżkami środków finansowych.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem płynności obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie), takie jak w szczególności: zapewnienie odpowiedniej struktury aktywów, ze szczególnym uwzględnieniem aktywów długoterminowych, podejmowanie działań (w tym działań marketingowych) w celu utrzymania odpowiedniej do skali działalności stabilnej bazy depozytowej, utrzymanie nadzorczych miar płynności. Cele szczegółowe zawarte są w Polityce płynności oraz w Polityce handlowej (Planie działań marketingowych), stanowiącej uszczegółowienie Strategii.

Dodatkowym zabezpieczeniem płynności jest przynależność do Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS. W sytuacji niebezpieczeństwa utraty bieżącej płynności lub wypłacalności Bank może uzyskać pomoc finansową z Funduszu Zabezpieczającego w Systemie Ochrony Zrzeszenia BPS. System Ochrony Zrzeszenia poprzez stały monitoring bieżącej sytuacji Banku BPS i zrzeszonych z nim banków spółdzielczych objętych Systemem Ochrony oraz zaplanowane działania prewencyjne, wspomagające, oprócz wsparcia w zakresie płynności i wypłacalności jest w stanie udzielić również niezbędnej pomocy w przypadku ewentualnego wystąpienia sytuacji niestandardowych, co zapewnia poczucie bezpieczeństwa nie tylko dla samego Banku, ale co najważniejsze, również dla klientów.

Bank zarządza płynnością:

1) Bieżącą w tym dzienną i śródzienną tj. aktywnie zarządza środkami na rachunku bieżącym, lokując nadwyżki głównie w Banku Zrzeszającym oraz w bezpieczne papiery wartościowe Narodowego Banku Polskiego oraz Skarbu Państwa, zarządza gotówką poprzez ustalanie limitów kasowych,
2) Płynnością krótko i średnioterminową poprzez niezależną ocenę wskaźników płynności, wyznaczanie i monitorowanie limitów płynnościowych oraz przeprowadzanie testów warunków skrajnych,
3) Płynnością długoterminową poprzez badanie stabilności bazy depozytowej oraz ustalanie limitów koncentracji aktywów i pasywów.

Głównym źródłem finansowania aktywów o długim terminie zapadalności są depozyty stabilne (obliczone na podstawie wskaźników osadu), stanowiące pewne źródło finansowania długoterminowego aktywów oraz fundusze własne Banku. Limity ostrożnościowe dotyczące finansowania długoterminowego, ograniczają znaczne zaangażowanie się Banku w tego typu aktywa. W celu kształtowania odpowiedniej struktury aktywów i pasywów Bank prowadzi aktywną politykę stóp procentowych.

Ryzyko stopy procentowej

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest utrzymanie relacji przychodów i kosztów odsetkowych oraz bilansowej wartości zaktualizowanej kapitału wynikającej ze zmian stóp procentowych, w granicach nie zagrażających bezpieczeństwu Banku i akceptowanych przez Radę Nadzorczą.

Cel, ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem stopy procentowej obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie), takie jak:

1) zapewnienie odpowiedniej struktury aktywów i pasywów oprocentowanych w celu ograniczania ryzyka bazowego oraz ryzyka przeszacowania,
2) podejmowanie odpowiedniej polityki cenowej (w tym działań marketingowych) w celu utrzymania odpowiedniej do skali działalności stabilnej bazy depozytowej oraz dochodowego portfela kredytowego w celu wypracowania odpowiednich marż,
3) codzienna realizacja polityki stóp procentowych w procesie sprzedaży produktów bankowych.

Realizacja strategii Banku w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej oparta jest m.in. na następujących zasadach:

1. do pomiaru ryzyka stopy procentowej Bank stosuje metodę luki stopy procentowej,

2. do oceny tego ryzyka Bank może dodatkowo wykorzystywać również inne metody, np. badania symulacyjne wpływu zmian stóp procentowych na przychody odsetkowe, koszty odsetkowe i w konsekwencji na zmiany wyniku odsetkowego oraz wartości ekonomicznej kapitału Banku (wpływ na fundusze własne),

3. zarządzanie ryzykiem stopy procentowej koncentruje się na zarządzaniu ryzykiem przeszacowania, ryzykiem bazowym, na kontroli ryzyka opcji klienta oraz na analizie zmian w zakresie krzywej dochodowości (ryzyko krzywej dochodowości) i ewentualnego wpływu tych zmian na wynik odsetkowy oraz wartość ekonomiczną kapitału,

4. Bank ogranicza poziom ryzyka stopy procentowej poprzez stosowanie systemu limitów i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych.

Ryzyko walutowe:

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ograniczanie skutków narażenia Banku oraz Klientów na nieoczekiwane zmiany kursów walut.

Cel ten jest realizowany w oparciu o poniższe cele pośrednie:

1. Zarządzanie ryzykiem walutowym polega m.in. na zawieraniu transakcji o takiej strukturze oraz warunkach, które w najbardziej efektywny sposób zabezpieczają Bank przed potencjalnymi stratami z tytułu zmian kursów walutowych minimalizując związane z nim ryzyko.
2. Podstawowym celem Banku jest utrzymywanie pozycji walutowej całkowitej w wysokości nie przekraczającej 2% uznanego kapitału, która nie wiąże się z koniecznością utrzymywania regulacyjnego wymogu kapitałowego na ryzyko walutowe.
3. Strategią Banku jest prowadzenie konserwatywnej polityki w zakresie ryzyka walutowego, tzn. kształtowanie pozycji w granicach nie wiążących się z koniecznością utrzymywania wymogu kapitałowego, zgodnie z Rozporządzeniem 575/2013 UE. Należy podkreślić, że takie podejście nie ogranicza w żaden sposób rozwoju wolumenu transakcji walutowych oferowanych klientom Banku.
4. Na rynku walutowym, Bank przykłada szczególną uwagę do rozwoju operacji z klientami i prowadzi ciągłe prace nad rozszerzeniem zakresu i udoskonaleniem oferty produktów i usług. Działania swoje opiera w szczególności na uelastycznieniu oferty produktowej, pozwalającej na lepsze zaspokojenie indywidualnych potrzeb klientów adekwatnie do sytuacji rynkowej.
5. Zgodnie z profilem biznesowym Banku oraz strukturą jego bazy klientów, szczególny nacisk położono na dopasowywanie oferty produktowej i kanałów zawierania transakcji do potrzeb małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących wymianę handlową z zagranicą.
6. W ramach stosowanej polityki ograniczania ryzyka Bank dąży do utrzymywania maksymalnie zrównoważonej pozycji walutowej.
7. Poziom ryzyka walutowego w działalności Banku z tytułu ryzyka kursowego ograniczony jest poprzez limity maksymalnej pozycji walutowej (w tym limity pozycji dla poszczególnych walut) .
8. Wszystkie limity z zakresu ryzyka walutowego uchwala Zarząd Banku.
9. Monitoring wykorzystania limitów w zakresie ryzyka walutowego realizowany jest przez osoby zatrudnione w komórce monitorowania ryzyka, z zachowaniem niezależności oceny ryzyka od działalności, która to ryzyko generuje.
10. Pomiar ryzyka walutowego dokonywany jest codziennie. Do wyliczenia ryzyka walutowego wyznaczane są pozycje walutowe dla poszczególnych walut oraz pozycja całkowita dla wszystkich walut łącznie, przeliczone na PLN po kursie średnim NBP. Wyliczenia pozycji dokonywane są zgodnie z obowiązującymi wytycznymi Prezesa Narodowego Banku Polskiego oraz Komisji Nadzoru Finansowego.
11. Bank zakłada, że skala działalności walutowej będzie nie znacząca, tj. udział obrotów walutowych w obrotach ogółem Banku nie przekroczy 5%.

Ryzyko operacyjne:

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym jest:

1. Utrzymanie narażenia Banku na wystąpienie strat z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego na akceptowalnym przez Zarząd i Radę Nadzorczą, bezpiecznym dla działania i rozwoju poziomie,
2. Optymalizacja efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania, racjonalizacja kosztów, jak również zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia niezależne od jego działań,
3. Wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym, zgłaszania, rejestrowania i analizowania zdarzeń ryzyka operacyjnego oraz wprowadzania działań zabezpieczających.

Cele szczegółowe to:

1. zapewnienie świadomości występowania ryzyka operacyjnego obciążającego Bank na wszystkich szczeblach zarządzania,
2. wdrożenie i systematyczna weryfikacja procesów zapobiegania występowaniu oraz zmniejszania skutków ryzyka, odpowiednio do rodzaju ryzyka i jego możliwego wpływu na wynik Banku,
3. zapewnienie opłacalności stosowania wybranych metod ograniczania ryzyka, odpowiednio do skali działania Banku i wielkości ryzyka,

4. ochrona informacji poprzez wdrożenie metod ochrony danych osobowych w oparciu o zapisy ustawy o ochronie danych osobowych, RODO oraz zapewnienia bezpieczeństwa systemów informatycznych i informacji, zgodnie z zapisami Rekomendacji „D",

5. zapewnienie skutecznego systemu przeciwdziałania wprowadzaniu do obrotu środków pochodzących z nielegalnych źródeł oraz przeciwdziałaniu terroryzmu,

6. zapewnienie bezpieczeństwa płatności elektronicznych.

Zakładany wzrost skali działalności stanowi jednocześnie wzrost ekspozycji Banku na ryzyko operacyjne. W związku z powyższym istotnym jest zwiększenie efektywności procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym, m.in. poprzez wzmocnienie mechanizmów kontrolnych, w celu ograniczania możliwości wystąpienia zdarzeń operacyjnych, generujących straty.

Celem strategicznym w zakresie systemów informatycznych i ich bezpieczeństwa, jako istotnego elementu ryzyka operacyjnego, jest:

1. bieżące dostosowywanie systemu do wymogów prawa,
2. wprowadzanie nowych produktów,
3. wprowadzanie nowych wersji oprogramowania, w tym oprogramowania wspomagającego zarządzanie ryzykiem, a także programów służących bezpieczeństwu sieci i systemów informatycznych,
4. bezpieczeństwo przetwarzania danych osobowych,
5. monitorowanie zgodności z zaleceniami Rekomendacji D.

Ryzyko wyniku finansowego (biznesowe):

Celem strategicznym w zakresie ryzyka wyniku finansowego jest wypracowanie takiej wielkości zysku, który zagwarantuje stały wzrost funduszy własnych, dostosowany do poziomu podejmowanego ryzyka.

Proces zarządzania ryzykiem wyniku finansowego jest elementem zarządzania ryzykiem biznesowym i obejmuje proces planowania, w tym planowania wieloletniego (strategia rozwoju) oraz monitorowania wykonania planu.

Realizacja celu strategicznego w zakresie ryzyka biznesowego (w tym wyniku finansowego) odbywa się poprzez podejmowanie następujących działań:

a) Angażowanie się Banku w lokalny rozwój poprzez współpracę z klientami i jednostkami samorządu terytorialnego,
b) Analiza potrzeb klientów i rozpoznanie możliwości ich zaspokajania,
c) Analiza konkurencji w zakresie rozwoju oferty oraz polityki cenowej,
d) Dostosowanie oferty produktowej oraz cenowej do oczekiwań klientów,
e) Zapewnienie konkurencyjności cen oferowanych produktów,
f) Elastyczność w zakresie konstrukcji produktów oraz negocjowania cen,
g) Prowadzenie działań promocyjnych i reklamowych, w tym współpraca z Bankiem Zrzeszającym, udział w lokalnych imprezach (np. dożynki itp.),
h) Aktywizacja sprzedaży poprzez szkolenia sprzedażowe, budowanie postaw prosprzedażowych,
i) Optymalizacja kosztów poprzez między innymi automatyzację procesów obsługi klienta oraz procesów sprawozdawczych.

Bank w ramach procesu planowania określa plany sprzedażowe, przeprowadza analizę czynników mogących mieć wpływ na wynik finansowy, tworzy plany działań awaryjnych mających na celu wypracowanie założonych wyników finansowych.

Informacja o stopniu realizacji planów ekonomiczno - finansowych oraz strategicznych jest okresowo raportowana Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej, zgodnie z Systemem Informacji Zarządczej.

Ryzyko kapitałowe:

Poziom funduszy własnych Banku powinien być dostosowany (adekwatny) do skali, złożoności i profilu ryzyka Banku.

Podstawowym celem strategicznym w zakresie adekwatności kapitałowej jest budowa odpowiednich funduszy własnych, zapewniających bezpieczeństwo zgromadzonych depozytów, przy osiąganiu planowanego poziomu rentowności prowadzonej działalności.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie adekwatnością kapitałową obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

1) sukcesywne zwiększanie wysokości funduszy własnych,
2) zapewnienie odpowiedniej struktury funduszy własnych,
3) odpowiednie kształtowanie struktury bilansu Banku w celu utrzymania planowanego poziomu wymogów kapitałowych, dostosowanych do wymagań Rozporządzenia 575/2013 UE.
4) Optymalne zarządzanie ryzykiem bankowym,
5) Monitorowanie poziomu wskaźnika dźwigni finansowej,
6) Uwzględnianie poziomu wskaźników kapitałowych oraz wskaźnika dźwigi w określaniu Polityki dywidendowej Banku.

Poziom funduszy własnych:

1. Bank jest zobowiązany utrzymywać Kapitał założycielski w wysokości nie niższej niż równowartość 1 000 000 euro, przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez NBP, obowiązującego w dniu sprawozdawczym.
2. Bank jest zobowiązany do utrzymywania sumy funduszy własnych banku i dodatkowych pozycji bilansu określonych przez KNF, na poziomie nie niższym niż wyższa z następujących wartości:

1) suma wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka oraz wymogów kapitałowych z tytułu przekroczenia limitów i naruszenia innych norm określonych w ustawie Prawo bankowe powiększonych o bufory kapitału (bezpieczeństwa i antycykliczny), z uwzględnieniem okresów przejściowych określonych w pakiecie CRD IV / CRR;

2) oszacowana przez bank kwota, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka (kapitał wewnętrzny) powiększona o bufory kapitału (bezpieczeństwa i antycykliczny), z uwzględnieniem okresów przejściowych określonych w pakiecie CRD IV / CRR.

3. Bank jest zobowiązany do utrzymywania łącznego wskaźnika kapitałowego (TCR) na poziomie co najmniej 10,5%, współczynnika kapitału podstawowego TIER 1 (CET1) na poziomie nie niższym niż 6,5% oraz współczynnika kapitału Tier I (TI) na poziomie nie niższym niż 8,5%.
4. W przypadku obniżenia łącznego wskaźnika kapitałowego poniżej minimalnego wymaganego przepisami poziomu bank przeprowadza szczegółową analizę wymogów kapitałowych kształtujących poziom łącznego wskaźnika kapitałowego oraz podejmuje działania ograniczające poszczególne rodzaje ryzyka.
5. Bank jest zobowiązany do przeprowadzenia przeglądu i weryfikacji procesu szacowania i utrzymania kapitału wewnętrznego nie rzadziej niż raz do roku, w celu zapewnienia, że proces ten jest kompleksowy i odpowiedni do charakteru, skali i złożoności działalności banku.
6. Niezależnie od rocznych przeglądów, proces szacowania kapitału wewnętrznego jest odpowiednio dostosowywany w szczególności w sytuacji pojawienia się nowych rodzajów ryzyka, znaczących zmian w strategii i planach działania oraz środowisku zewnętrznym, w którym działa bank.
7. Bank dostosowuje strategię i politykę budowy funduszy własnych do wymagań pakietu CRD IV/CRR. W oparciu o analizę wyników ankiet oraz przeprowadzone symulacje Bank spełnia normy kapitałowe określone w pakiecie CRD IV/CRR.

Budowa funduszy własnych:

1. Podstawowym źródłem budowy funduszy własnych jest wynik finansowy.
2. Wieloletni plan budowy funduszy własnych (cele kapitałowe, oczekiwana wielkość kapitałów, polityka dywidendowa) Bank ujmuje w zatwierdzanej przez Radę Nadzorczą Strategii rozwoju, natomiast szczegółowe zamierzenia w tym zakresie ujęte są w Polityce kapitałowej, stanowiącej założenia do planu ekonomiczno-finansowego.

3. W Banku dokonywane są analizy wpływu wystąpienia warunków skrajnych (spadek funduszy, wzrost wymogów kapitałowych) na łączny wskaźnik kapitałowy i na podstawie tych analiz opracowuje i weryfikuje plany awaryjne w zakresie adekwatności kapitałowej.
4. Bank wykorzystuje testy warunków skrajnych do określania buforu kapitału w postaci bądź nadwyżki ponad wymagalny minimalny wskaźnik kapitałowy oraz w postaci określonych w Polityce kapitałowej planów awaryjnych zwiększenia funduszy własnych.
5. Bank w rocznych Planach finansowych oraz w planach perspektywicznych uwzględnia gospodarkę funduszami własnymi, mającą na celu optymalizację wzrostu posiadanych przez Bank funduszy własnych.
6. Strategia kształtowania funduszy własnych podlega analizie pod względem jej dostosowania do aktualnej sytuacji Banku po zakończeniu każdego roku kalendarzowego.
7. Wieloletni plan funduszy własnych zawarty jest w Strategii rozwoju (...).
8. Bank dąży do kształtowania zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych i bankach w taki sposób, aby umniejszenie funduszy własnych banku z tego tytułu nie stanowiło zagrożenia dla bieżącej i przyszłej adekwatności kapitałowej banku.
9. W celu ograniczenia zagrożeń, o których mowa w ust. 4, w banku ustalane są odpowiednie limity dotyczące inwestycji kapitałowych w podmiotach finansowych.
10. Bank w przyjmowanych Planach finansowych uwzględnia gospodarkę funduszami własnymi banku, mającą na celu optymalizację wzrostu posiadanych przez bank funduszy własnych banku, które winny być dostosowane do profilu ryzyka występującego realnie w banku, z uwzględnieniem specyficznego charakteru jego działania oraz wyliczeń dotyczących dodatkowych wymogów kapitałowych.

Wymogi kapitałowe:

1. Bank tworzy minimalne wymogi kapitałowe na ryzyka ujęte w Rozporządzeniu UE.
2. Bank analizuje inne istotne rodzaje ryzyka, na które tworzy dodatkowe wymogi kapitałowe. Zasady tworzenia wymogów kapitałowych zawiera Instrukcja oceny adekwatności kapitałowej.
3. W Polityce kapitałowej Bank określa limity alokacji kapitału z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, dostosowane do skali, złożoności i poziomu ryzyka występującego w Banku.
4. Analizie poddaje się przestrzeganie ww. limitów, a każde przekroczenie jest sygnalizowane Radzie Nadzorczej wraz z informacjami na temat podjętych działań w celu uniknięcia takiej sytuacji w przyszłości.
5. Bank dokonuje okresowego przeglądu procesu szacowania wymogów wewnętrznych. Wyniki przeglądu są prezentowane Radzie Nadzorczej, która dokonuje oceny adekwatności kapitałowej.
6. Bank dąży do kształtowania jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych i bankach (akcje i udziały, zobowiązania podporządkowane, dopłaty na rzecz spółek prawa handlowego) tak, aby nie stanowiło ono jednocześnie:
   a) więcej niż 10% funduszy własnych Banku,
   b) 10% funduszy własnych tych podmiotów.
7. Przekroczenie limitów, o których mowa w ust. 3 wymaga przeprowadzenia dodatkowych analiz, które winny obejmować wpływ na przestrzeganie limitów koncentracji oraz na wysokość wskaźnika kapitałowego Banku i wraz z wnioskami wymagają zatwierdzenia przez Zarząd Banku.
8. Ustalane przez Bank plany w zakresie kapitału wewnętrznego oraz poziomu wyznaczanego wewnętrznego wymogu kapitałowego winny być dostosowane do profilu ryzyka występującego realnie w Banku, z uwzględnieniem specyficznego charakteru jego działania.

Zarządzanie ryzykami:

1. Bank podejmuje ryzyko na poziomie zapewniającym utrzymanie łącznego wskaźnika kapitałowego (TCR) oraz pozostałych wskaźników kapitałowych na poziomie nie niższym niż wymagany minimalny poziom regulacyjny, zgodnie ze wskazaniem Ustawy o nadzorze makroostrożnościowym.
2. W cyklach co najmniej rocznych Bank dokonuje weryfikacji istotności ryzyk, przyjmując kryteria ilościowe i jakościowe.
3. Bank tworzy procedury zarządzania ryzykami istotnymi, zatwierdzane przez Zarząd Banku.
4. Procedury zawierają zapisy dotyczące przekształcania miar ryzyka na wymogi kapitałowe.

5. Bank podejmuje ryzyko odpowiednio do posiadanych funduszy własnych.

Długofalowe cele kapitałowe:

1. Realizacja celów kapitałowych odbywa się poprzez podejmowanie decyzji kapitałowych z zakresu struktury finansowania, podziału zysku oraz polityki dywidendowej.
2. Bank przyjmuje następujące długoterminowe cele kapitałowe:

1) dąży do posiadania funduszy własnych banku zapewniających utrzymanie łącznego wskaźnika kapitałowego (TCR) na poziomie określonym w strategii rozwoju i w planie ekonomiczno - finansowym;

2) przeznacza co najmniej 90% wypracowanego zysku rocznego netto na zwiększenie funduszy własnych banku; poziom odpisów z zysku jest uwarunkowany m.in.:

a) strategią rozwoju banku,
b) bieżącą adekwatnością kapitałową banku,
c) zmiennością wyniku finansowego netto,
d) obecną i przewidywaną sytuacją makroekonomiczną;
e) funkcjonowaniem w ramach Systemu Ochrony Instytucjonalnej;

3) dąży do uzyskania takiej struktury funduszu udziałowego, aby suma znaczących pakietów udziałów, czyli pakietów przekraczających 5% funduszu udziałowego, nie przekroczyła 30% funduszu udziałowego banku;

4) dąży do uzyskania zaangażowania kapitałowego w akcje Banku Zrzeszającego na poziomie od minimum 5% do maksymalnie 10% funduszy własnych banku;

5) Bank przeprowadza kapitałowe testy warunków skrajnych oraz opracowuje kapitałowe plany awaryjne, opisane w Instrukcji oceny adekwatności kapitałowej.

Organizacja zarządzania ryzykiem

W procesie zarządzania ryzykiem w Banku uczestniczą następujące organy, jednostki i komórki organizacyjne:

1. Rada Nadzorcza,
2. Zarząd,
3. Komitet kredytowy,
4. Stanowisko ds. Zarządzania Ryzykami i Analiz,
5. Stanowisko monitoringu i klasyfikacji,
6. Stanowisko restrukturyzacji i windykacji,
7. Komórka ds. zgodności,
8. Audyt wewnętrzny, realizowany przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS
9. Pozostali pracownicy Banku.

Bank zapewnia niezależność Stanowiska ds. zarządzania ryzykami i analiz poprzez zapewnienie jej bezpośredniego dostępu do Zarządu i Rady Nadzorczej.

System kontroli ryzyka stanowi znaczący element systemu zarządzania bankiem i obejmuje:

1. Adekwatny proces identyfikacji i oceny poszczególnych rodzajów ryzyka,
2. Strategie, polityki, procedury i plany,
3. Adekwatne systemy informacji zarządczej,
4. Proces regularnego przeglądu i oceny działania Banku z zasadami polityki/strategii oraz procedurami.

System informacji zarządczej

Wprowadzony w Banku System Informacji Zarządczej, zwany dalej SIZ, opiera się na następujących założeniach:

1) Informacje będące przedmiotem raportowania w ramach SIZ pozwalają na pełną ocenę działalności Banku przez odpowiednie organy statutowe,
2) Zarząd określa kluczowe obszary polityki zarządzania ryzykami, ze szczególnym uwzględnieniem polityki zarządzania ryzykiem kredytowym, które będą podlegać bezpośredniej kontroli Zarządu,
3) uwzględniając założenia zawarte w pkt. 1, powyższe informacje powinny pozwolić na dokonanie odrębnej oceny każdej jednostki i komórki organizacyjnej Banku oraz wszystkich istotnych obszarów działania Banku,

4) przyjmuje się, że nadzór nad funkcjonowaniem SIZ sprawuje Zarząd, który ponosi również odpowiedzialność za jego prawidłowe funkcjonowanie,
5) w przyjętym systemie informacje zarządcze przekazywane są w sposób rzetelny i przejrzysty.
6) Jakość informacji jest oceniana przez Zarząd Banku w oparciu min. o badania biegłego rewidenta, wyniki kontroli wewnętrznej oraz kontroli zewnętrznych.
7) System informacji zarządczej podlega badaniu w ramach audytu wewnętrznego.

W ramach SIZ wyróżnia się następujące rodzaje informacji:
1) o charakterze strategicznym dla Banku,
2) dotyczące realizacji celów strategicznych i polityk Banku w zakresie zarządzania ryzykiem oraz adekwatności kapitałowej,
3) dotyczące monitorowania poziomu poszczególnych rodzajów ryzyka,
4) ocena adekwatności kapitałowej,
5) dotyczące oceny sytuacji ekonomiczno – finansowej Banku (ryzyko biznesowe), uwzględniającej:
   a) Wykonanie planu ekonomiczno-finansowego (w tym przez poszczególne jednostki i komórki organizacyjne),
   b) strukturę aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych,
   c) strukturę przychodów i kosztów,
   d) wyniki osiągane na każdym poziomie rachunku zysków i strat,
   e) uzyskanie wskaźniki ekonomiczne, określające akceptowalny poziom ryzyka.
6) dotyczące oceny realizacji zadań wynikających z regulacji zewnętrznych, w tym rekomendacji nadzorczych,
7) dotyczące realizacji kontroli wewnętrznej i audytu Banku.

W realizacji systemu informacji zarządczej uczestniczą następujące organy statutowe i komórki organizacyjne Banku:
1) Rada Nadzorcza,
2) Zarząd,
3) Główny Księgowy,
4) Stanowisko ds. zarządzania ryzykami i analiz,
5) Stanowisko weryfikacji kredytowych,
6) Stanowisko monitoringu i klasyfikacji,
7) Stanowisko restrukturyzacji i windykacji,
8) Stanowisko obsługi informatycznej (ASI),
9) Zespół ds. organizacyjnych i kadr,
10) Stanowisko ds. bezpieczeństwa i administracji (ABI),
11) Inspektor Ochrony Danych (IOD),
12) Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej.

Bieżącą analizę poziomu ryzyka bankowego dokonuje Stanowisko ds. zarządzania ryzykami i analiz.
Opracowane analizy dotyczące poszczególnych rodzajów ryzyka oraz adekwatności kapitałowej, przekazywane są Zarządowi według poniższych zasad:
1) Miesięcznie Zarząd otrzymuje skróconą informację na temat ogólnej sytuacji finansowej Banku w tym minimalnego współczynnika wypłacalności w terminie do 10 dnia roboczego następującego po upływie miesiąca, którego dotyczy analiza;
2) W cyklach miesięcznych Zarząd otrzymuje analizę ryzyka płynności, stopy procentowej i kredytowego w terminie do 20 dnia miesiąca następującego po miesiącu, którego dotyczą ww. analizy;
3) w zakresie poziomu ryzyka kredytowego, analiza zostaje przekazana w terminie:
   a) do 20 dnia miesiąca następującego po upływie miesiąca, którego dotyczy analiza - analiza wysokości i struktury portfela kredytowego, wykonania limitów oraz poziomu rezerw celowych, wyniki testów warunków skrajnych oraz wykonania limitów,
   b) do końca 20 dnia miesiąca po upływie kwartału - Informacja z zakresu monitorowania kredytów / gwarancji,

c) raz na kwartał do 20 dnia miesiąca po zakończeniu kwartału - analiza ryzyka ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie zgodnie z rekomendacją „S" oraz analiza kredytów detalicznych, zgodnie z rekomendacją "T",
d) do 20 dnia miesiąca następującego po upływie kwartału, którego dotyczy analiza - informacja dotycząca ekspozycji kredytowych restrukturyzowanych i nieobsługiwanych.

4) W zakresie ryzyka operacyjnego w tym skutków ryzyka braku zgodności – analiza zostaje przekazana w terminie do 20 dnia miesiąca następującego po upływie kwartału, którego dotyczy analiza;
5) W zakresie ryzyka braku zgodności - sprawozdanie jest przekazywane przez Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej Zarządowi do 25 dnia miesiąca następującego po upływie kwartału, którego dotyczy analiza. Radzie Nadzorczej oraz Komitetowi Audytu co najmniej raz na kwartał;
6) W zakresie oceny realizacji zaleceń audytu wewnętrznego sprawozdanie jest przekazywane przez Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej Zarządowi do 20 dnia miesiąca następującego po upływie kwartału, którego dotyczy analiza;
7) W zakresie adekwatności kapitałowej informacja dla Zarządu przekazywana jest do 15 dnia miesiąca następującego po kwartale, którego dotyczy;
8) W zakresie ryzyka walutowego, z uwagi na nieznaczące zaangażowanie w działalność dewizową analizy sporządzane są kwartalnie - do 20 dnia miesiąca następującego po upływie kwartału, którego dotyczy analiza;
9) Raz w roku do końca grudnia – weryfikacja przyjętych procedur w zakresie zarządzania ryzykami oraz adekwatnością kapitałową, w tym limitów, testów warunków skrajnych, planów awaryjnych itp.;
10) Raz w roku do końca grudnia – weryfikacja dokumentacji przekazywanej na zewnątrz;
11) W zakresie pogłębionej analizy płynności długoterminowej – analiza zostaje przekazana w terminie do 20 dnia miesiąca następującego po upływie III kwartału;
12) Raz w roku na początku roku ocena skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej, skuteczności zarządzania ryzykiem istotnym, efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności.

Zarząd, uwzględniając dane uzyskiwane od komórek organizacyjnych składa Radzie Nadzorczej sprawozdanie w zakresie poziomu każdego rodzaju ryzyka występującego w Banku oraz adekwatności kapitałowej:

1) w cyklach kwartalnych Rada Nadzorcza – otrzymuje analizę wykonania planu ekonomiczno - finansowego, ocenę efektywności pracy placówek oraz sytuacji finansowej Banku.
2) co najmniej raz na kwartał Rada Nadzorcza otrzymuje – syntetyczną informację na temat realizacji strategii i polityk w zakresie zarządzania ryzykami uwzględniającą analizę poziomu istotnych ryzyk.
3) raz na kwartał Rada Nadzorcza otrzymuje analizę oceny adekwatności kapitałowej, ocenę realizacji zaleceń audytu wewnętrznego (w okresie realizacji zaleceń).
4) raz w roku – analizę realizacji strategii rozwoju Banku, w tym analiza realizacji strategii informatyzacji.
5) raz w roku – weryfikacja polityki wynagradzania.

Każda komórka organizacyjna wyznaczona do sporządzenia informacji zarządczej odpowiada za terminowe i prawidłowe sporządzanie informacji i sprawozdań.

Wszystkie Informacje SIZ w postaci dokumentu muszą zawierać:

1) datę sporządzenia,
2) tytuł (nazwę)
3) okres, którego dotyczy lub stan wg którego został sporządzony dokument,
4) treść liczbową lub opisową oraz odpowiednie komentarze tekstowe, zależnie od charakteru i zakresu przekazywanej informacji,
5) imię i nazwisko oraz stanowisko osoby sporządzającej,
6) imię i nazwisko oraz stanowisko służbowe osoby akceptującej (kierownika komórki lub jednostki, z której jest przekazywana informacja) i odpowiednie podpisy.

Informacje SIZ w postaci opisowej, bądź zawierające część opisową winny być sporządzone w sposób zwięzły i komunikatywny oraz w miarę potrzeb posiadać stosowne wnioski.

Dopuszcza się formę tabelaryczną sporządzanych Informacji SIZ.

Wszystkie dokumenty sporządzane w ramach SIZ przechowuje odpowiednia komórka organizacyjna Banku.

Szczegółowe informacje dotyczące zakresu i częstotliwości sporządzanych raportów zawiera załącznik do Instrukcji SIZ.

2. Informacja o powołaniu komitetu ds. wynagrodzeń a także informacja o spełnianiu przez członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art. 22aa Ustawy Prawo bankowe

W Rejonowym Banku Spółdzielczym w Bychawie nie powołano Komitetu ds. wynagrodzeń, ponieważ Bank nie jest bankiem istotnym w rozumieniu art. 4 pkt 35 ustawy Prawo bankowe.

Członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej Banku podlegają ocenie w zakresie odpowiedniości, uwzględniającej kwalifikacje, doświadczenie i reputacje. Zebranie Przedstawicieli dokonuje oceny odpowiedniości członków Rady Nadzorczej, która ma charakter uprzedni (przed powołaniem) i następczy (w trakcie pełnienia funkcji). Rada Nadzorcza zgodnie z przyjętymi regulacjami dokonuje oceny odpowiedniości Członków Zarządu. Wszyscy członkowie Zarządu oraz Rady Nadzorczej spełniają wymagania określone art. 22aa Ustawy Prawo bankowe.

Zasady dokonywania ocen odpowiedniości Członków Zarządu i Rady Nadzorczej zawiera Polityka zapewnienia odpowiedniości kandydatów/członków Zarządu/Rady Nadzorczej oraz Zarządu/Rady Nadzorczej w Rejonowym Banku Spółdzielczym w Bychawie.

Ostatnia ocena odpowiedniości została przeprowadzona:

1. Zarządu w dniu 10.03.2022r. uchwała Rady Nadzorczej nr 8/2/2022
2. Rady Nadzorczej w dniu 29.06.2022r. uchwała Zebrania Przedstawicieli nr 16/2022

IV. Informacje dotyczące zarzadzania ryzykiem płynności – zgodnie z Rekomendacją „P"

a. Rola i zakres odpowiedzialności właściwych komitetów oraz innych jednostek funkcjonalnych i biznesowych

W procesie zarządzania ryzykiem płynności w Banku uczestniczą:

1. Rada Nadzorcza Banku:

a) Nadzoruje realizację polityki zarządzania ryzykiem płynności,

b) Zatwierdza Strategię rozwoju Banku, Strategię zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, w tym ryzyka płynności oraz roczny Plan ekonomiczno-finansowy, w którym określa się strukturę aktywów pod kątem płynności,

c) Zatwierdza Politykę handlową, która obejmuje działania mające na celu zapewnienie stabilności bazy depozytowej Banku (polityka płynności) – stanowiącą założenia do rocznego planu ekonomiczno-finansowego,

d) Zatwierdza strukturę organizacyjną, zapewniającą rozdzielenie funkcji operacyjnych od oceny ryzyka płynności,

e) Zatwierdza metody szacowania wymogów wewnętrznych oraz limity alokacji kapitałów z tytułu ryzyka płynności,

f) Nie rzadziej niż raz na kwartał, analizuje raporty o poziomie płynności Banku, ponoszonym przez Bank ryzyku płynności, wykorzystaniu limitów ostrożnościowych i skutkach decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem płynności, oraz zapewnia, by Zarząd Banku podejmował odpowiednie działania naprawcze w sytuacji wystąpienia problemów,

g) Określa akceptowany ogólny poziom ryzyka Banku, wyrażony za pomocą wskaźników Banku, ujętych w rocznym planie ekonomiczno-finansowym.

h) Pełni funkcję kontrolną w odniesieniu do zarządzania ryzykiem płynności podejmowanym przez Bank.

i) Ocenia realizację strategii oraz polityki w zakresie zarządzania ryzykiem płynności, zgodnie z zapisami Instrukcji sporządzania informacji zarządczej.

2. Zarząd Banku:

a) Odpowiada za stworzenie skutecznego systemu zarządzania ryzykiem płynności (opracowanie pisemnych zasad oraz procedur), oraz za realizację zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą strategii, polityk i planów w zakresie ryzyka płynności, a także sprawuje nadzór nad efektywnym procesem zarządzania tym ryzykiem,

b) Odpowiada za ustanowienie procesu zarządzania ryzykiem płynności w sposób zapewniający utrzymanie płynności śródziennej, bieżącej, krótkoterminowej, średnioterminowej oraz długoterminowej, w normalnych warunkach, jak i w przypadku wystąpienia zdarzeń kryzysowych.
c) Uruchamia odpowiednie do sytuacji plany awaryjne,
d) Sprawuje kontrolę nad stworzeniem odpowiedniego systemu raportowania,
e) Odpowiada za dostosowanie rodzajów i wielkości ryzyka oraz procesu zarządzania do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka oraz za właściwe sformalizowanie i zaawansowanie tego procesu,
f) Odpowiada za przydzielenie adekwatnych środków technicznych (zapewniających sprawne gromadzenie i przetwarzanie informacji dla celów zarządzania ryzykiem płynności) oraz dobór personelu do zarządzania ryzykiem płynności,
g) Przeprowadza co najmniej raz w roku przegląd zasad zarządzania ryzykiem płynności oraz oceny mechanizmów kontroli wewnętrznej w zakresie zarządzania ryzykiem, wprowadzając w razie potrzeby (w razie poważnych zmian profilu działalności Banku lub zasadniczych zmian sytuacji rynkowej), niezbędne korekty i udoskonalenia,
h) Zatwierdza rodzaje i wysokość limitów obowiązujących w Banku.
3. Komórka zarządzająca odpowiedzialna jest za:
a) Utrzymanie środków na rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym w ilości zapewniającej:
- wywiązanie się z bieżących i przyszłych zobowiązań Banku,
- utrzymanie rezerwy obowiązkowej na wymaganym przepisami NBP poziomie,
b) Bieżące zarządzanie środkami pieniężnymi w kasach Banku,
c) Dokonywanie codziennego (w każdym dniu sprawozdawczym, określonym przepisami) wyznaczania nadzorczych miar płynności (wymogów płynności) i ich dokumentowania, w zakresie obowiązującym Bank na podstawie:
- przepisów Rozporządzenia Parlamentu i Komisji (UE) nr 575/2013, Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) nr 61/2015,
- przepisów Uchwały KNF nr 386/2008, w zakresie obowiązującym Bank.
d) Utrzymywanie krótkoterminowej, średnioterminowej i długoterminowej płynności Banku,
e) Maksymalizowanie dochodów z przeprowadzanych transakcji (zapewnienie maksymalizacji dochodów, przy jednoczesnym utrzymaniu bezpiecznego poziomu ryzyka płynności),
f) Prawidłowość i bezpieczeństwo zawieranych transakcji,
g) Identyfikację zagrożeń mających wpływ na płynność finansową Banku,
h) Przygotowywanie propozycji zmian procedury dla Zarządu, w zakresie zarządzania płynnością śródzienną, bieżącą i krótkoterminową,
i) Sporządzanie analizy i prognozy przepływów pieniężnych,
j) Lokowanie nadwyżek środków.
4. Komórka monitorująca:
a) Monitoruje i analizuje poziom ryzyka płynności,
b) Opracowuje i weryfikuje limity dotyczące ryzyka płynności,
c) Analizuje wpływ obecnej i przyszłej sytuacji na rynku międzybankowym i sytuacji ogólnogospodarczej na ryzyko płynności Banku,
d) Sporządza informacje zawierające ocenę ryzyka płynności wraz ze stosownymi wnioskami dla Zarządu i Rady Nadzorczej, w zakresie i w terminach określonych w Instrukcji sporządzania informacji zarządczej,
e) Opracowuje i weryfikuje metody analizy ryzyka płynności,
f) Wylicza wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka płynności,
g) Dokonuje ocen ryzyka nowo wprowadzanych produktów bankowych.
5. Każdy pracownik Banku zobowiązany jest do:
a) Realizacji Strategii, planów i polityk Banku w zakresie pozyskiwania depozytów i udzielania kredytów,
b) Zgłaszania kierownictwu informacji o niepokojących sygnałach, mogących wpłynąć niekorzystnie na sytuację Banku (obserwacja zachowań klientów),
c) Dbania o jak najlepszy wizerunek Banku, oraz do rzetelnej obsługi klientów,
d) Kształtowania pozytywnych relacji z klientami Banku.

b. Działalność w zakresie pozyskiwania finansowania

Bank zakłada utrzymanie dotychczasowej struktury depozytów przyjętych od klientów Banku, gdzie głównym źródłem finansowania aktywów są depozyty podmiotów niefinansowych, ludności i budżetu.

Celem Banku jest wydłużenie średniego terminu wymagalności przyjmowanych depozytów, tak aby Bank mógł otwierać, po stronie aktywnej, pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym. Bank będzie dążył do takiego konstruowania produktów depozytowych, aby było to optymalne pod kątem ryzyka płynności. Zarządzanie bazą depozytową Banku poprzez przyjęty limit koncentracji zakłada ograniczenia w zakresie uzależnienia od poszczególnych źródeł finansowania.
Bank bada zachowania rynku, w tym poziom cen w celu utrzymania konkurencyjnej oferty.
Przyjmowane przez Bank lokaty walutowe - ze względu na ich relatywnie niski udział w ogólnej strukturze przyjmowanych lokat ogółem - nie stanowią obecnie zagrożenia dla jego płynności. Jednakże, wraz z rozwojem działalności walutowej, w coraz większym stopniu Bank narażony będzie na ryzyko płynności wynikające z przepływów walutowych. Ze względu na aktualną skalę tej działalności, Bank będzie dążył do pełnego zrównoważenia niedopasowania aktywów i pasywów walutowych.
Bank prowadzi aktywna politykę cenową (polityka stóp procentowych) zapewniającą pozyskanie depozytów.
Bank prowadzi działania marketingowe (w tym działania inicjowane w ramach Zrzeszenia) opisane w Strategii rozwoju oraz w Założeniach do planu, mające na celu zwiększanie bazy depozytowej.

c. Stopień scentralizowania funkcji skarbowych i funkcji zarządzania płynnością

Funkcje skarbowe i funkcje zarządzania płynnością są w pełni scentralizowane w skali Banku.

d. Zasady funkcjonowania w ramach zrzeszenia

Rejonowy Bank Spółdzielczy w Bychawie jest zrzeszony z Bankiem Polskiej Spółdzielczości S.A. Bank Zrzeszający na rzecz Banku realizuje następujące działania tj. mi.n.: prowadzi rozliczenia pieniężne Banku, prowadzi rachunki bieżące Banku, gromadzi nadwyżki środków pieniężnych oferuje możliwości zakupu za pośrednictwem Banku Zrzeszającego bonów pieniężnych i skarbowych papierów wartościowych, udziela w miarę potrzeb dopuszczalnego debetu w rachunku bieżącym, lokat oraz innych kredytów i pożyczek w ramach przyznanego limitu zaangażowania finansowego.

e. Rozmiar i skład nadwyżki płynności

Nadwyżka płynności - składniki	**31.12.2022**
Podstawowa	99.230,28 tys. zł
Uzupełniająca	16.071,86 tys. zł
Nadwyżka płynności razem	**115.302,14 tys. zł**

f. Normy płynności oraz inne regulacyjne normy dopuszczalnego ryzyka

NADZORCZE MIARY PŁYNNOŚCI	Wysokość limitu min.	grudzień 2022
Luka płynności krótkoterminowej (M1)	**0,00**	59 899,02 tys. zł
Współczynnik płynności krótkoterminowej (M2)	**1,00**	2,08
Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi (M3)	**1,00**	1,24
Współczynnik pokrycia akt. niepłynnych i akt. o organ. płynności fund. własnymi i środkami obcymi stabilnymi (M4)	**1,00**	1,41
LCR (liquidity coverage ratio) – relacja aktywów płynnych do wypływów netto	**100,00%**	342,00%

g. Luka płynności zawierającą kilka najbliższych przedziałów dla pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz otrzymane na tej podstawie skumulowane luki płynności

Podstawowe wskaźniki płynności	**LIMIT**	**grudzień 2022**
1. bieżąca - do 7 D	**min. 1,0**	1,63
2. krótkoterminowa - do 1 M	**min. 1,0**	1,62
3. płynność - do 3 M	**min. 0,9**	1,80
4. płynność - do 6 M	**min. 0,9**	1,93
3. średniookresowa - do 12 M	**min. 0,9**	1,16
4. długookresowa - do 5 lat	**max. 1,2**	0,74
Luka skumulowana (w tys.zł)		

a'vista	-26 387
pow. 24 h do 7 dni	30 204
pow. 7 dni do 1 m	30 044
A'vista, do 1 m-ca	30 044
1-3 m-ce	41 037
3-6 m-ce	47 786
6-12 m-ce	15 932
1-3 lat	-26 806
3-5 lat	-54 961
5-10 lat	-38 271
10-20 lat	-13 993
Inne	-30 989

h. Dodatkowe zabezpieczenia płynności funkcjonujące w Zrzeszeniu

Rejonowy Bank Spółdzielczy w Bychawie może regulować swoją płynność płatniczą w Banku Zrzeszającym poprzez kredyt płynnościowy do wysokości zabezpieczenia depozytu obowiązkowego.

i. Aspekty ryzyka płynności, na które narażony jest Bank

Do głównych źródeł występowania ryzyka płynności w Banku zalicza się:

1) Niedopasowanie terminów zapadalności aktywów i wymagalności pasywów Banku,
2) Ryzyka związane ze stroną pasywną bilansu Banku:
a) Ryzyko nieprzewidywalnego zachowania się deponentów,
b) Ryzyko związane ze zdolnością pozyskania depozytów, oraz zaciągania kredytów i pożyczek,
c) Ryzyko poniesienia nieplanowanych kosztów, powodujące obniżenie wyniku finansowego Banku;
3) Ryzyka związane ze stroną aktywną bilansu Banku:
a) Ryzyko braku wystarczającej ilości aktywów płynnych, lub możliwości zbycia tych aktywów,
b) Ryzyko braku wystarczającej ilości środków pieniężnych w kasach Banku,
c) Ryzyko niedotrzymania terminów spłat kredytów oraz innych należności;
4) Ryzyko dużych koncentracji zobowiązań i należności,
5) Inne czynniki wpływające na ryzyko płynności Banku, do których zaliczamy:
a) Wzrost aktywów niepracujących,
b) Brak możliwości pozyskiwania nowych klientów,
c) Zmiany przepisów prawnych, mogących wpłynąć na spadek depozytów w Banku.

j. Dywersyfikacja źródeł finansowania banku,

Bank dywersyfikuje źródła finansowania poprzez:

a) oferowanie produktów depozytowych klientom z sektora niefinansowego i budżetowego,
b) ograniczanie depozytów dużych deponentów,
c) różne terminy wymagalności depozytów,
d) różny charakter depozytów: depozyty terminowe i bieżące.

k. Techniki ograniczania ryzyka płynności

Poza dywersyfikacją źródeł finansowania Bank stosuje następujące techniki ograniczania ryzyka płynności:

a) stosowanie limitów ograniczających ryzyko płynności,
b) kształtowanie struktury aktywów i pasywów (zapadalności/wymagalności) w taki sposób, aby dopasować ją do potrzeb wynikających z cyklu działalności Banku,
c) utrzymywanie odpowiednich zasobów aktywów płynnych dla zapewnienia nieprzewidzianego zapotrzebowania na środki, na poziomie uzależnionym od stabilności depozytów oraz prawdopodobieństwa szybkiego wzrostu portfela kredytowego,
d) ograniczanie koncentracji wobec udziałowców i klientów powiązanych oraz innych nadmiernych zaangażowań,
e) wyodrębnienie stabilnych źródeł finansowania i podejmowanie działań w celu ich powiększenia,
f) utrzymywanie zróżnicowanej bazy depozytowej, zarówno w kategoriach terminowości, jak i podmiotowości klientów (ograniczanie uzależnienia od poszczególnych źródeł finansowania),
g) trafne prognozy krótko-, średnio- i długoterminowe dotyczące przepływów pieniężnych,

h) kształtowanie właściwych relacji z klientami – zarówno kredytobiorcami, jak i deponentami – w celu zmniejszenia niepewności co do ewentualnych zachowań w momencie powstania sytuacji kryzysowej,
i) systematyczne przeprowadzanie testów warunków skrajnych w zakresie ryzyka płynności,
j) systematyczne testowanie planu awaryjnego płynności zapewniającego niezakłócone prowadzenie działalności w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych,
k) umowa z Bankiem Zrzeszającym umożliwiająca przyjęcie lokat lub zaciąganie kredytów i pożyczek.

l. <u>Pojęcia stosowane w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności.</u>

1. **Baza depozytowa** - suma środków przyjętych przez Bank od osób fizycznych oraz innych podmiotów niefinansowych, sektora instytucji rządowych i samorządowych oraz podmiotów finansowych z wyłączeniem banków,
2. **Nadwyżka płynności** – suma pozycji bilansowych zaliczanych do aktywów płynnych.
3. **Płynność finansowa** - zdolność do wymiany aktywów na gotówkę, celem uregulowania swoich bieżących zobowiązań; utrzymanie odpowiedniej płynności oznacza posiadanie lub łatwy dostęp do dostatecznej ilości środków finansowych, aby sprostać obecnemu lub potencjalnemu zapotrzebowaniu na te środki ze strony klientów (deponentów i kredytobiorców) Banku; płynność polega na zdolności do finansowania aktywów, terminowego wywiązywania się ze zobowiązań i przetrwania spadku depozytów w toku sezonowej działalności Banku, jak również w rozmaitych innych dających się przewidzieć warunkach;
4. **Płynność śródzienna** - zdolność wykonywania wszystkich zobowiązań pieniężnych w bieżącym dniu.
5. **płynność bieżąca** - zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 7 kolejnych dni,
6. **Płynność krótkoterminowa** - zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni;
7. **Płynność średnioterminowa** - zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca i do 12 miesięcy;
8. **Płynność długoterminowa** - zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy;
9. **Płynność rynku (produktu)** - możliwość łatwej zamiany na gotówkę w wymaganym czasie określonych produktów na rynku bez znacznych strat finansowych na tych produktach;

W „Instrukcji zasady zarządzania ryzykiem płynności w Rejonowym Banku Spółdzielczym w Bychawie" zostały przedstawione pozostałe szczegółowe definicje.

m. <u>Sposób odzwierciedlenia ryzyka płynności rynku w procesie zarządzania płynnością płatniczą.</u>

Nadwyżki środków Bank inwestuje w najbardziej płynne i bezpieczne instrumenty m.in. obligacje Skarbu Państwa, bony pieniężne oraz w krótkoterminowe lokaty terminowe w Banku BPS S.A. potrzebne do bieżącej działalności.

n. <u>Sposób wykorzystania testów warunków skrajnych.</u>

Wyniki testów warunków skrajnych są wykorzystywane przy ustalaniu i weryfikacji tzw. apetytu na ryzyko poprzez odpowiednie kształtowanie limitów ostrożnościowych ustalonych w Banku, przy opracowaniu planów awaryjnych płynności, w procesie planowania strategicznego Banku oraz w procesie szacowania kapitału wewnętrznego.

o. <u>opis modelowanych scenariuszy testów warunków skrajnych,</u>

1. W ramach przeprowadzanych testów warunków skrajnych Bank dokonuje analizy przepływów w przypadku wystąpienia różnych scenariuszy sytuacji kryzysowej w wariantach:
   1) kryzys wewnątrz Banku,
   2) kryzys w systemie bankowym,
   3) kryzys będący połączeniem obu wariantów.
2. Wariant kryzysu płynności wewnątrz Banku uwzględnia:
   1) negatywny wpływ spadku jakości należności na sytuację płynnościową, spowodowany spadkiem wpływów finansowych z tytułu spłat ekspozycji kredytowych do Banku,
   2) negatywny wpływ pogłosek dotyczących sytuacji finansowej banku powodujący nagły, niespodziewany wzrost wypływu depozytów,

3) spadek możliwości uzyskania finansowania zewnętrznego powodowany utratą reputacji wywołaną pogorszeniem sytuacji ekonomiczno - finansowej Banku lub negatywnymi pogłoskami.

3. Wariant kryzysu płynności w systemie bankowym (systemowy) uwzględnia negatywne efekty spowodowane warunkami systemowymi (dotyczącymi całego sektora finansowego, a nawet całej gospodarki), tj.:

1) ograniczenie dostępu finansowania zewnętrznego dla Banku,
2) niemożność spieniężenia zapasu aktywów finansowych stanowiących bufor płynności,
3) zwiększone wypływy wynikające z udzielonych zobowiązań pozabilansowych (np. z powodu zatorów płatniczych lub ograniczenia przepływów finansowych w innych bankach).

4. Scenariusz stanowiący kombinację wariantu kryzysu wewnątrz Banku i kryzysu w systemie bankowym, uwzględnia możliwą interakcję, polegającą na kryzysie wewnątrz Banku, z występującym pogorszeniem się możliwości uzyskania finansowania awaryjnego, a także niemożnością spieniężenia aktywów finansowych zawartych w buforze płynności.

5. Dla każdego wariantu analizowane są trzy scenariusze:

1) najmniej negatywny scenariusz przebudowy struktury bilansu:

- założenie pogorszenia wpływów i wypływów powodujące zwiększenie wypływów netto (luki) o wskaźniki określone w Załączniku nr 1.1. do Instrukcji zasady zarządania ryzykiem płynności i finansowania w RBS w Bychawie.
- brak wystąpienia problemów z wykorzystaniem, zbyciem aktywów płynnych objętych nadwyżką płynności, a także pełen dostęp do finansowania pozabilansowego,
- możliwość uzyskania dodatkowego finansowania awaryjnego,

2) prawdopodobny scenariusz przebudowy struktury bilansu:

- założenie pogorszenia wpływów i wypływów powodujące zwiększenie wypływów netto (luki) o wskaźniki określone w Załączniku nr 1.1.
- brak wystąpienia problemów ze spieniężeniem aktywów stanowiących nadwyżkę płynności,
- problemy z pełną realizacją lub terminowością dostępu do finansowania pozabilansowego, oraz dodatkowego finansowania awaryjnego,

3) scenariusz najgorszy przebudowy struktury bilansu:

- zwiększenie wypływów netto (luki) o wskaźniki określone w Załączniku nr 1.1.
- problemy ze spieniężeniem aktywów stanowiących aktywa płynne lub wydłużone czasy realizacji zleceń,
- problemy z pełną realizacją lub terminowością dostępu do finansowania pozabilansowego, oraz dodatkowego finansowania awaryjnego,

6. W ramach scenariuszy dokonuje się oszacowania w okresie 12 miesięcy od daty dokonania analizy planowanych wpływów i wypływów finansowych - analiza na podstawie informacji o zapadalności aktywów i wymagalności pasywów (urealnionej luki płynności).

7. Analiza obejmuje uwzględnienie wpływu oddziaływania sytuacji kryzysowej na planowane przepływy w postaci negatywnych efektów pogorszenia sytuacji (kryzysu płynności):

1) spadku wpływów z tytułu zapadalności kredytów,
2) spadku wpływów na rachunek bieżący z tytułu uznań (spadek wpływów na rachunki klientów),
3) zwiększonej wartości wypływów środków ulokowanych na rachunkach bieżących klientów poprzez elektroniczne kanały dostępu,
4) zwiększonej wartości wypływów z tytułu wycofanych depozytów,
5) wzrostu wykorzystania udzielonych przez Bank zobowiązań pozabilansowych.

8. Na podstawie analizy ustalany jest niedobór środków - pozycja płynności w sytuacji kryzysowej bez uwzględnienia awaryjnego finansowania.

9. Analiza uwzględnia scenariusze przebudowy bilansu uwzględniające ustalenie możliwości i terminów zastosowania awaryjnego finansowania w postaci:

1) upłynnienia nadwyżki aktywów płynnych i założenia efektywności tego upłynnienia,
2) wykorzystania zobowiązań pozabilansowych otrzymanych i założenia efektywności ich pozyskania,
3) możliwości zwiększenia finansowania pozabilansowego lub zaciągnięcia kredytu w Banku Zrzeszającym,
4) upłynnienia kredytów i założenia efektywności tego upłynnienia.

10. Na podstawie analizy ustala się wielkość niedoboru netto (pozycji płynności netto) i skumulowanego niedoboru netto w danym scenariuszu, a także szacuje się horyzont przeżycia.

p. **wskazanie, czy i w jakim stopniu plan awaryjny płynności uwzględnia wyniki testów warunków skrajnych,**

Plan awaryjny podlega cyklicznemu (co najmniej raz w roku) testowaniu oraz przeglądowi założeń i uaktualnieniom w celu adaptacji do bieżących warunków zewnętrznych oraz potrzeb Banku. W działaniach określonych w planie awaryjnym uwzględnia się wyniki testów warunków skrajnych, dane historyczne oraz wyniki testowania planu awaryjnego.

q. **polityka banku w zakresie utrzymywania rezerw płynności,**

Bank utrzymuje rezerwy płynności, które wynikają z Rozporządzenia Parlamentu (UE) nr 575/2013 oraz z Uchwały KNF 386/2008. W 2022r. Bank w pełni wypełniał nałożone przez w/w instytucje limity. Bank ma możliwość uruchomienia kredytu z Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS oraz pozyskania lokaty z Banku Zrzeszającego lub z innego Banku.

r. **Ograniczenia regulacyjne odnośnie transferu płynności w ramach zrzeszenia.**

Bank ma możliwość pozyskania środków z Banku Zrzeszającego poprzez kredyt płynnościowy do wysokości zabezpieczenia depozytu obowiązkowego.

s. **Częstotliwość i rodzaj sprawozdawczości w zakresie płynności**

W Banku codziennie są liczone nadzorcze miary płynności, wskaźnik LCR oraz zagospodarowanie wolnych środków. Analizy ryzyka płynności płatniczej są przekazywane Zarządowi z częstotliwością miesięczną, Radzie Nadzorczej z częstotliwością kwartalną. W okresach rocznych sporządzana jest pogłębiona analiza ryzyka płynności długoterminowej.

V. Informacje dotyczące zasad zarzadzania ryzykiem operacyjnym– zgodnie z Rekomendacją M

Informacja o sumach strat brutto z tytułu ryzyka operacyjnego odnotowanych w danym roku, w podziale na klasy zdarzeń, w tym co najmniej w podziale na kategorie zdarzeń w ramach rodzaju zdarzenia (zgodnie z załącznikiem nr 1 do Instrukcji zarządzania ryzykiem operacyjnym), oraz o tym, jakie działania mitygujące w związku z tym zostały podjęte w celu uniknięcia ich w przyszłości. (rekomendacja M).

(w zł.)

Rodzaje / kategorie ryzyka operacyjnego	Suma strat brutto	transfer ryzyka	Suma strat faktycznie poniesionych przez Bank
1. Oszustwa zewnętrzne,	0,00	0,00	0,00
2. Oszustwa wewnętrzne,	0,00	0,00	0,00
3. Polityka kadrowa i bezpieczeństwo w miejscu pracy,	0,00	0,00	0,00
4. Klienci, produkty i praktyki biznesowe,	0,00	0,00	0,00
5. Uszkodzenia aktywów,	0,00	0,00	0,00
6. Zakłócenia działalności i błędy systemów,	300,00	300,00	0,00
7. Dokonywanie transakcji, dostawa oraz zarządzanie procesami.	10 591,36	10 541,36	50,00

W 2022r. w Banku zostały ujawnione zdarzenia ryzyka operacyjnego, które obejmowały straty operacyjne, zaprezentowane w powyższej tabeli, na łączną kwotę 10 891,36 zł brutto i 50,00 netto.

W rejestrze wewnętrznych incydentów ryzyka operacyjnego w 2022r. odnotowano ryzyko operacyjne o charakterze istotnym na łączna kwotę 10 117,12zł. Zdarzenie ma charakter zdarzeń zamkniętych, ponieważ strata się rozliczyła.

W celu ograniczania strat z tytułu ryzyka operacyjnego Bank podejmuje szereg działań zarządczych, zarówno o charakterze doraźnym, jak i systemowym.

Działania o charakterze doraźnym obejmują bezpośrednie reagowanie na zidentyfikowane zagrożenia, niwelowanie nieprawidłowości o charakterze odwracalnym i odzyskiwanie środków utraconych w wyniku zdarzeń operacyjnych.
Działania o charakterze systemowym obejmują stosowanie zabezpieczeń systemów IT, wprowadzanie i udoskonalanie systemów autoryzacji transakcji płatniczych, doskonalenie procesów operacyjnych, szkolenia, stosowanie mechanizmów transferu ryzyka (ubezpieczenia / outsourcing), wdrażanie i doskonalenie systemów antyfraudowych i AML, doskonalenie mechanizmów kontroli wewnętrznej.

VI. Oświadczenie Zarządu Rejonowego Banku Spółdzielczego w Bychawie

Zarząd Rejonowego Banku Spółdzielczego w Bychawie:

1) oświadcza, że według jego najlepszej wiedzy, informacje podlegające ujawnieniu zostały przygotowane zgodnie ze sformalizowanymi procedurami obowiązującymi w Banku, służącymi zapewnieniu zgodności z wymogami dotyczącymi ujawniania informacji wynikającymi z Części Ósmej Rozporządzenia CRR;
2) oświadcza, że według jego najlepszej wiedzy, adekwatność przyjętych w Banku rozwiązań w zakresie zarządzania ryzykiem daje pewność, że funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem jest odpowiedni z punktu widzenia profilu ryzyka i strategii Banku;
3) zatwierdza niniejszy Raport, zawierający kluczowe wskaźniki i dane liczbowe zapewniające zewnętrznym zainteresowanym stronom całościowy obraz procesu zarządzania ryzykiem przez Bank, w tym interakcji między profilem ryzyka Banku, a tolerancją na ryzyko

Podpisy wszystkich Członków Zarządu Rejonowego Banku Spółdzielczego w Bychawie

Imię i Nazwisko	Stanowisko	Podpis
Krzysztof Piejak	Prezes Zarządu	Prezes Zarządu Krzysztof Piejak
Małgorzata Wieczorkiewicz	Wiceprezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu Małgorzata Wieczorkiewicz
Renata Rzepecka	Wiceprezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu Renata Rzepecka